Ára: 200 FORINT

74. évf. 22. szám 2019. december 1.
Kiszlév 3. 5780.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Keleti Ágnes is díjat kapott a főváros napja alkalmából

A Nemzet Sportolója címmel kitüntetett, ötszörös olimpiai bajnok tornásznő a Pro Urbe Budapest Díjban részesült, míg Keleti Éva fotóművész Budapestért Díjat kapott. Az elismeréseket Karácsony Gergely főpolgármester adta át a főváros napja, Budapest egyesítésének 146. évfordulója alkalmából.

Karácsony Gergely az ünnepségen azt mondta, emlékezni és emlékeztetni kell mindenkit arra, hogy Budapest az a kivételes európai főváros, amelyet nem uralkodói hatalom hozott létre, hanem éppen annak ellenére jött létre és szerezte meg fővárosi jogát – írja tudósításában az MTI.

A főpolgármester felidézte, hogy Budapest néhai díszpolgára, Garas Dezső, a Nemzet Színésze címmel kitüntetett, Kossuth- és kétszeres Jászai Mari-díjas színművész azt mondta, olyan városban szeretne élni, ahol mindenhova az van kiírva: fűre lépni szabad!

Ebben Karácsony szerint benne van a két legfontosabb dolog Budapest jövője szempontjából: az, hogy ez a város legyen zöld és szabad. Ahhoz, hogy Budapest zöld legyen és szabad, elkötelezettség, okos döntések, megfontolt beruházások szükségesek, és kell hozzá még emberség és szolidaritás. Így tehetjük Budapestet a következő öt évben Kelet-Közép-Európa legzöldebb, legélhetőbb városává – mondta.

Kitért arra is, hogy az elismeréseket még az előző főpolgármester, *Tarlós István* javaslatára szavazta meg a korábbi közgyűlés. Mint mondta, teljes szívéből gratulál a díjazottaknak, mert hite szerint „semmiféle politikai távolság nem írhatja felül a tiszteletet és a megbecsülést, amelyet a teljesítmény és az erőfeszítés megérdemel”.

Pro Urbe Budapest Díjban részesült – a Budapest életében jelentős szerepet betöltő, a városnak díszt szerző teljesítménye elismeréséért – *Keleti Ágnes,* a Nemzet Sportolója címmel kitüntetett, ötszörös olimpiai bajnok tornásznő, a legidősebb magyar olimpikon; *Fazekas László* olimpiai aranyérmes, 92-szeres válogatott, kilencszeres magyar bajnok labdarúgó; *Keresztes Ildikó,* a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett, kétszeres eMeRTon-díjas előadóművész; *Révész Sándor,* a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével kitüntetett, eMeRTon-díjas előadóművész; *Schmittné Makray Katalin* olimpiai ezüstérmes tornásznő és *Vadász György* DLA Kossuth-, Ybl Miklós-, Prima Primissima és Steindl Imre-díjas építész, a Nemzet Művésze.

Keleti Ágnes ötszörös olimpiai bajnok magyar tornász átveszi a Pro Urbe Budapest díjat Karácsony Gergely főpolgármestertől

Fotó: MTI/Szigetváry Zsolt

A Budapestért Díjnak 22 kitüntetettje volt: *Auguszt Olga* cukrászmester, *Babákné Kálmán Mariann,* a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kölcsönzési és Raktári Osztályának nyugalmazott vezetője, *Balázs Péter* színművész, színházigazgató, *Bálint Imre* építész, *Baloghné Végvári Ágnes* nyugalmazott környezetvédelmi referens, *Cserhalmi György* színművész, *Csurgay Árpád István* villamosmérnök, *Ganczer Gábor,* a Hungexpo Zrt. vezérigazgatója, *Gémes Lajosné Szőnyi Erzsébet* zeneszerző, zenepedagógus, karnagy, *Jambrik Rudolf* tűzoltó ezredes, a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Dél-pesti Kirendeltségének nyugalmazott vezetője, *Keleti Éva* fotóművész, *Kemecsei Zoltán János,* a Főpolgármesteri Hivatal Adó Főosztályának vezetője, *Martonosi György* dobművész, *Máté Bence* természetfotós, *Ónodi Szabó Lajos* okleveles építészmérnök, *Pongrácz Katalin,* a Főpolgármesteri Hivatal Városépítési Főosztály Városrendezési Osztályának nyugalmazott vezetője, *Regőczy Krisztina* és *Sallay András* olimpiai ezüstérmes és világbajnok műkorcsolyázó, *Szentmiklósi Péter,* a Fővárosi Önkormányzat volt főtanácsadója, *Szikora Róbert* előadóművész, az R-GO együttes vezetője, *Szöllősi György*, a Magyar Sportújságírók Szövetsége elnöke, a Nemzeti Sportcsoport főszerkesztője és *Tordai Teri* színművésznő.

Leletmentés Sályban

A Bükk alján fekvő Sályból könyvbemutatóra kaptunk meghívást. A kötet anyagát az utolsó előtti másodpercekben gyűjtötte össze két szorgalmas helytörténész, az aktív pedagógus Stengerné Forgony Andrea meg a már nyugdíjas Tóth Aranka. És egy félig magyar szívűvé vált, szintén nyugdíjas svájci gyógypedagógus, a községbe Magdenből idestova huszonöt éve visszajáró Peter Bürgi.

Peter Bürgi egy svájci alapítványon keresztül korábban már szerzett támogatást a mozgássérültek helyi intézetének, az iskolának, de könyve egy közelmúltbeli akció lenyomata. A sűrű bokrok, akácok által szinte láthatatlanná tett zsidó temetőt megtisztították, és Herr Bürgi, a helyieknek leginkább Péter, dokumentálta a leleteket.

Volt imaháza a falunak, a helyi építési szokásoktól eltérő formájú – ma már csak egykori kőkerítése maradt meg. (No meg a szintén dokumentált árnyékszékek...) Lebontották, éppúgy, ahogy a deportált zsidók legtöbbjének egykori lakóházát is, bár a régi fényképeken azért még feltűnnek.

A község múltjának böngészésével párhuzamosan megszólaltatták mindazokat, akik emlékeztek még valamire a helység zsidóságáról. Kevesen voltak az adatközlők, keveset tudtak. A történetnek ez a része elszomorító – és furcsa módon felemelő.

Elszomorító, hogy 75 évvel a vészkorszak után már a szemtanúk leszármazottaitól lehet csak összesöpörgetni néhány emlékmorzsát, hézagos, meg nem értett információkat a másfajta lakóépületekről, az ünnepekről, a viselkedésformákról, a hagyományokról. De ez természetes is. A töredékeken mégis átsüt – vagy inkább átdereng –, hogy ebben a faluban békességben és kölcsönös tiszteletben éltek a helyi reformátusok meg a zsidók. (És bizonyára sok más faluban is volt ez így – is.)

Sályi látkép *Peter Bürgi fotóarchívumából*

A kicsi falunak 1941-ben 2230 lakosa volt, az emlékek 16 zsidó családról beszélnek. Éppen csak azt tudjuk az elmondásokból, hogy a falu iparosai (molnár, szikvízgyártó), kereskedői (bőrös, rőfös, szatócs) voltak ők. Valamivel árnyaltabb képet (pontatlanságokkal persze) mindössze a helyi sakter történetéből kapunk. Davidovics Dávid „a zsidó közösség fontos embere volt. Ő vezette a vallási szertartásokat, előénekesként, mivel nem volt rabbi, és ő tartotta a hitoktatást is a gyerekeknek. A sakter döntötte el a levágott állatról, hogy kóser-e, illetve neki kellett azt úgy levágnia. Ha egy nyisszantással nem találta el a nyaki ütőerét, akkor *trefni* lett, vagyis a zsidók számára fogyasztásra alkalmatlan. A zsidó asszonyok sokszor a szegény parasztgyerekekkel küldték el hozzá levágatni a szárnyas jószágot, libát, kakast. A sakter nagyon jószívű ember volt. Többször előfordult, hogy ránézett az éhes kis parasztgyerekre, megsajnálta és direkt *trefnit* csinált az állatból. Az így használhatatlanná tett jószágot aztán odaajándékozta a gyereknek, aki a finom ebéd reményében boldogan szaladt vele haza édesanyjához.”

A felemelő rész: a néprajzos és régész szorgalom. A kötet pillanatnyi állapotot rögzítő képanyaga, a sírkövek szövegének fordítása igen komoly munka volt, még ha csupán 140, nagyobbrészt 19–20. századi sírkőről van is szó. De akik gondozhatták volna, akik „elmondták volna fiaiknak”, 1944-ben ökrös szekéren indultak a következő „állomások” felé. Csupán öten tértek vissza. És még a kövek anyaga sem tökéletes, sok szöveg töredékes, olvashatatlanná repedt vagy kopott. Nagy kérdés, hogy kibírják-e elporladás nélkül a következő századokat.

Ma már nem él zsidó Sályban.

Végül magáról a kötetről: igen sok kézen ment keresztül ez a végül külföldön kinyomtatott, kétnyelvű könyv, talán ebből is adódnak gyengébb mondatai. Dokumentumértéke jelentős, létrejöttének előzményei és körülményei pedig példaként szolgálhatnak más kisközösségeknek.

BJI

Hogyan mentettek szarajevói muzulmánok zsidókat?

Egyedülálló ünnepet ültek a közelmúltban a boszniai zsidók és muzulmánok: a szarajevói púrim napját, amikor kétszáz évvel ezelőtt a város muzulmán lakói a biztos haláltól mentették meg zsidó polgártársaikat. Ez a város zsidó közösségének saját púrimja, amivel tizenegy zsidó megmenekülését ünneplik két évszázada.

1819-ben a kormányzó Mehmed Ruzdi pasa elfogta Mose Danon főrabbit és még tíz befolyásos zsidót, börtönbe vetette őket, és halálbüntetéssel fenyegetőzött, ha a zsidó közösség nem fizet két nap alatt 500 zsák aranyat. Mose Danon barátai sorra járták a kávézókat és a teázókat, muszlim barátaik segítségét kérve, de Szarajevó iszlám vezetőit is felháborította a pasa tette. Egy nappal később a város muzulmánjai felfegyverkeztek, és *„Szarajevó dühös polgárai, mintegy háromezren, behatoltak a pasa palotájába, és kiszabadították a foglyokat”* – írta Zeki Effendi korabeli történetíró. Szarajevó 249 befolyásos muszlimja levelet írt II. Mehmed szultánnak, amelyben új kormányzót kértek Ruzdi pasa helyett. A szultán megkapta a levelet, és a pasát visszahívta Boszniából.

Azóta az ország zsidó közössége évente megünnepli a szarajevói púrim napját, november 4-ét – a jubileumi, kétszáz éves évfordulót együtt a boszniai iszlám közösséggel. *„Úgy éreztük, hogy ezt a jelentős évfordulót nemcsak a zsidók ünnepelhetik, hanem azok is, akik megmentettek minket. Úgy döntöttünk, hogy a bosznia-hercegovinai iszlám közösség képviseli azokat az embereket, akik akkoriban reagáltak, és lázadtak Ruzdi pasa ellen”* – mondta **Eli Tauber** történész.

A szefárd zsidók 1492-ben érkeztek Boszniába, miután kiűzték őket Spanyolországból. A muzulmánok és a zsidók több mint ötszáz éves békés egymás mellett élésének sötét időszaka a második világháború volt. Az 1930-as években több mint 12.000 zsidó élt Szarajevóban, a teljes népesség kb. 20%-a, és körülbelül 2000 zsidó az ország többi részében. A második világháború alatt a holokauszt majdnem teljesen elpusztította Bosznia-Hercegovina zsidó lakosságát. Ahogyan a történész Eli Tauber emlékezett rá, néhány zsidónak sikerült elmenekülnie Szarajevóból a helyi muszlimok segítségével, akik zsidó szomszédaikat hidzsábban, a hagyományos muszlim öltözetben szöktették ki a városból.

Az ellenkezője történt az 1990-es években, a boszniai háború alatt. A szerbek által körülzárt városban a zsidó közösség konvojokat szervezett, és együtt menekítettek ki zsidókat, muzulmánokat és másokat, akik el akarták hagyni az ostromlott várost. Tauber saját kutatásai szerint mintegy 1500 muszlimnak sikerült a zsidó konvojokkal elhagynia Szarajevót. Ma mintegy 800 zsidó él a kicsivel több mint 340.000 lakosú boszniai fővárosban.

A szarajevói púrim különleges, mert ilyen nem történt az Oszmán Birodalomban, és a zsidók történetében sem szerepel hasonló, hogy muzulmánok mentették meg zsidók életét. *„A szarajevói púrim mögött meghúzódó történet a polgári felelősségvállalás, a bátorság és a szomszédsági szolidaritás jelképe, amelyet ápolni kell és átadni a jövő generációinak”* – mondta a boszniai iszlám közösség vezetője.

A boszniai zsidó közösség vezetője, **Jakob Finci** szerint a történet *„azt bizonyítja, hogy nem volt mindig gyűlölet, nem volt mindig bosszú, hanem jól éltünk, segítettünk egymásnak, bebizonyítottuk, hogy ez lehetséges. (...) Úgy gondolom, hogy manapság, amikor a feszültségek nagyok a világon, amikor az iszlamofóbia szörnyű növekedése mindenütt jelen van, akkor nagyon fontos annak igazolása, hogy lehetséges a normális élet. Ha a bosznia-hercegovinai zsidók normálisan élhetnek a muszlimokkal, akkor miért nem teheti meg a világon mindenki más?”* – kérdezte.

Nosztalgikus/Balkáni mozaik blog

9 770133 350099 19022

AKI SOHA NEM ADTA FÖL

Dokumentumfilm Scheiber Sándorról

Fikciós elemekkel gazdagított, kétrészesre tervezett dokumentumfilm készül Scheiber Sándor professzorról (1913–1985), a nagy magyar zsidó tudósról, akit egész nemzedékek vallanak a mesterüknek, tanítójuknak, egy életre meghatározó szakmai és erkölcsi vezetőjüknek.

Az alkotói, közreműködői csapatban olyan neves személyiségeket tanlálni, mint **Fazekas Lajos** író, rendező, **Nádorfi Lajos** operatőr, vágó, **Kárpáti György** filmrendező, vagy **Benedek István Gábor** író; a mű producere pedig **Villányi András** fotóművész, aki már több, a zsidó kultúrával kapcsolatos filmhez – így a zsidó kántorokról szóló, négyrészes sorozathoz – adta producerként a nevét. A készülő alkotás nem előzmény nélkül való, hiszen 1988-ban a Magyar Televízió a már említett Kárpáti György rendezésében bemutatott egy filmet Scheiber Sándorról, ám az alkotók nem ugyanazt a koncepciót szeretnék megvalósítani, elvégre azóta már eltelt harminc év. S hogy akkor milyen filmet várhatunk?

Erről **Fazekas Lajos** író, rendező az Új Élet érdeklődésére elmondta: koncepciójuk elméleti kiindulópontja az, hogy a magyar neológ zsidó kultúra a magyar kultúra elválaszthatatlan, integráns és nélkülözhetetlen része, a zsidóság maga már évszázadokkal a honfoglalás előtt jelen volt a Kárpát-medencében, és ez a jelenlét mind a mai napig folyamatos, ami minden korszakban a zsidóság kiemelkedő szellemi vezetőinek köszönhető.

Éppen ilyen, a zsidóság megmaradása szempontjából kiemelkedő szellemi tekintély volt Scheiber Sándor, aki – mint Fazekas Lajos kifejtette – a vészkorszak után új erőt öntött a hazai zsidó életbe. Nem véletlen, hogy a professzor életmottójának az a kijelentése tekinthető, miszerint „nem adom fel, annyiszor kezdem újra, ahányszor kell”. A rendező hozzátette: amikor Scheiber Sándor elhatározta, hogy újraéleszti a vészkorszakban megtizedelt magyar zsidó közösséget, alig talált ehhez partnereket az országban. De felismerte, hogy a közösséget csak vallási alapon lehet közösségként feltámasztani, ehhez pedig feltétlenül szükségesek a rabbik, így hát újraszervezte a magyar rabbiképzést. A rabbiszeminárium későbbi igazgatója évekig járta az országot, keresve azokat a helyeket, ahol reményt látott a zsidó közösség újraszervezésére.

A fotón balról jobbra: Villányi András, Garami Szilvia, Nádorfi Lajos, Fazekas Lajos, Görög Éva, Kárpáti György, Benedek István Gábor

Fazekas Lajos kiemelte: filmjük alapvetően arra fókuszál, hogy Scheiber Sándor tevékenységének köszönhetően miképpen maradt meg és szerveződött új alapokra a zsidó közösségi és vallási élet Magyarországon. Mint fogalmazott, a Széchenyiek társadalomszervező ambíciójával egyenrangúnak tartja Scheiber azon törekvését, hogy a zsidóságot nem hagyta szétporladni, és a neológ közösségeket újra megtöltötte élettel. A rendező azt mondta: az a tény, hogy ma a magyar zsidóság magabiztosan él szülőföldjén, sok tekintetben Scheiber Sándor áldásos munkásságának az eredménye, amit meg kell jeleníteni a kétrészes dokumentumfilmben.

Arra a kérdésre, hogy mi az elképzelése a film képi világáról, Nádorfi Lajos operatőr, vágó a már említett négy kántorfilmet hozta fel példaként. Mint mondta, a helyszíneket illetően könnyű dolga lesz, hiszen a zsidó kultúra igen gazdag képi világban jeleníthető meg, maga a Dohány utcai zsinagóga az egyik legfantasztikusabb „díszlet” egy zsidó tematikájú filmben, ugyanakkor meghitt, bensőséges hangulatot árasztanak a reggeli istentiszteletek helyszínei is. Nádorfi Lajos hozzátette: szeretné, ha régi felvételekről maga Scheiber Sándor is feltűnne az új filmben, ehhez szeretne archív felvételeket használni, de ez függ a jogtulajdonosok hozzáállásától is. Mint mondta, reméli, hogy olyan mozit sikerül készíteni, ami elsősorban nem a zsidókhoz szól, elvégre a magyar zsidóság ismeri a maga szellemi gyökereit. Hozzátette: a magyar zsidóságnak különösképpen nem kell bemutatni Scheiber Sándort, ám – véleménye szerint – minél több nem zsidó nézőt kell megismertetni ezekkel a rendkívül jelentős szellemi folyamatokkal annak érdekében, hogy a jövőben ne történhessenek olyan tragédiák, mint a múltban.

Jelen pillanatban a pénzgyűjtés folyik a film elkészítéséhez: az alkotók igyekeznek minden lehetőséget megragadni, hogy összeszedjék a minimálisan szükséges 10–15 millió forintot.

Alkotók, közreműködők:

Fazekas Lajos (író, rendező), Nádorfi Lajos (operatőr, vágó), Villányi András (producer), Garami Szilvia (gyártásvezető), Kárpáti György (filmrendező), Marschall Éva (dramaturg), Belovári Tibor (hangmérnök), Görög Éva (rendezőasszisztens), Villányi Zsuzsanna (szerkesztő); Benedek István Gábor (író).

Kácsor Zsolt

Kirándulás Szolnokra

A BZSH két idősklubja (Herman Lipót és Héber Imre klub) megkezdte az 5780-as zsinagógai év kirándulási programját. Első utunk 37 fővel Szolnokra vezetett.

A buszon dr. Szegő Ágnes történész, az ORZSE adjunktusa volt a segítségünkre, hogy képet kapjunk a megyeszékhely zsidóságának életéről, múltjáról. Rendkívül érdekes, információdús történelemórában volt részünk.

Szolnokon az elnök, Berman Dávid várt bennünket. Innentől ő mutatta be a közösség emlékeit, és mesélt a jelenről is.

Először a temetőt kerestük fel, ahol leróttuk kegyeletünket a holokauszt áldozatainak emlékművénél.

A város központjában megtekintettük a gettóemlékművet, majd mivel az eső nagyon eleredt, gyorsan a 120 éves zsinagógát vettük célba.

Ezt az épületet ma már kiállítási célokra használják, de még így, a fehérre meszelt falakkal is gyönyörű. Tervezője, Baumhorn Lipót korának egyik, ha nem a legsikeresebb zsinagógaépítője volt. Mellszobra a templom előtti kis téren áll.

A nagy zsinagóga közvetlen szomszédságában található egy kis zsinagóga is, amely a most itt élő zsidóság imaterme. Előtte és a falán is szobor és tábla emlékezteti az arra járókat a soá veszteségeire.

120 éve még zsinagógának épült

Belépve egy kicsi, de rendkívül gazdag kiállítás is megtekinthető Szolnok és környéke zsidóságának megmaradt emléktárgyaiból, ami az elnök és segítői lelkes gyűjtőmunkájának eredménye. A sok személyes tárgy mellett itt kapott helyet a tiszafüredi chevra kadisa könyve is.

Az elnök úr elmondta, hogy jelenleg a nagyünnepeket és a mártírmegemlékezéseket tudják rendszeresen megtartani. De a helyi közösség mindent megtesz, hogy itt is – mint sok más vidéki városban – újra legyen zsidóság.

Ennek egyik látható eredménye, hogy a zsinagóga tetejére idén visszakerül a két kőtábla.

A kirándulás végén még átsétáltunk a szemerkélő esőben a szőke Tisza gyaloghídján, majd elfogyasztottuk jól megérdemelt késői ebédünket, és búcsút vettünk ettől a gyönyörű várostól.

Köszönjük Berman Dávidnak a szívélyes vendéglátást és a lelkes idegenvezetést, dr. Szegő Ágnesnek pedig a részletes történelemórát.

Gál Etelka klubvezető
Héber Imre Klub

Körzeti Kitekintő

Frankel

A frankelesek hagyományos őszi kirándulásának idei célpontja Kelet-Szlovákia fővárosa, a negyedmillió lakosú Kassa volt. *Tordai Péter* körzeti elnök és *Verő Tamás* főrabbi is tagja volt negyvenfős csoportunknak. Első állomásunk a magyar határtól hét kilométerre fekvő, 2150 lakosú Abaújszina volt, ahol megtekintettük a falu lakói által gondozott zsidó temetőt, amely a 18. század közepén létesült.

A 19. század végén 252 zsidó élt a településen, akik a lakosság 17,8 százalékát jelentették. Az ortodox közösség rabbija egyben anyakönyvvezető is volt, és a szomszédos helységekben élő zsidók vallási életét is irányította. A hitközség keretében chevra kadisa működött, mikvét és téli használatra egy imatermet alakítottak ki. Hittestvéreink elsősorban a mezőgazdaságban és a kereskedelemben dolgoztak, de hozzájuk kötődik a szeszgyár, a malom és más ipari üzemek beindítása is. Az 1880-ban épült zsinagóga a második világháború után leégett, és egy kultúrház épült a helyén.

1944. április 16-án a csendőrök 78 zsidót hurcoltak el a faluból, akik a kassai téglagyárban átélt megpróbáltatások után az auschwitzi haláltáborba kerültek. 71 személy, köztük Schweiger Tivadar rabbi, a gázkamrában pusztult el. A felszabadulás után csak egy házaspár tért vissza, akik később Kassára költöztek. 2001-ben az elhurcolt zsidókra és a második világháború halottaira emlékeztető, négynyelvű emlékművet avattak a falu központjában, amelyen öt közeli hozzátartozóm neve szerepel. Elismerésre méltó, hogy Abaújszina lakosai a tragikusan eltűnt zsidó közösség emlékét megőrizték és ápolják. A faluban tett sétánkon *Láng Szilvia* alpolgármester is velünk tartott.

Kirándulásunk Kassán folytatódott, ahol csak a 19. század negyvenes éveitől kezdve telepedhettek le zsidók. Burger Jakab ékszerész volt az első. A gyors növekedést jelzi, hogy 1910-ben már 6723 hittestvérünk élt a városban, akik a lakosság 15,2 százalékát tették ki. 1869-ben alakult meg a neológ, 1871-ben az ortodox hitközség, amelyek kiépítették saját szervezeteiket (chevra kadisa, nőegylet, Izraelita Szülők Szövetsége stb.). A zsidó vállalkozók saját kaszinót alapítottak, és Zsidó Szó néven egy magyar nyelvű hetilap is megjelent. Az élénk társadalmi életet mutatja, hogy a két világháború között 28 különféle zsidó egyesület (vallási, politikai, segélyező, kulturális, sport stb.) működött Kassán.

A zsidó vállalkozók nemcsak a város élelmiszer- és textiliparának korszerűsítéséhez járultak hozzá, de vezető szerepet játszottak a szálloda- és a vendéglátóiparban is. Az orvosok, tanárok, jogászok, újságírók és művészek jelentős része is zsidó származású volt. A két világháború között magyar zsidó üzletemberek fizették a magyar színészeket, hogy ne hagyják el az első világháború után Csehszlovákiához került várost.

A viszonylag nyugodt időszak 1938 novemberében véget ért. A város visszakerült Magyarországhoz, és életbe léptek a zsidók életét súlyosan korlátozó diszkriminációs törvények. A német megszállást követően, 1944. április 16-án a hatóságok elrendelték a gettó felállítását. A gettóban, majd később a téglagyárban őrzött zsidókat azután a halálvonatok 1944. május 15. és június 2. között vitték Auschwitzba. Csak 450-en tértek vissza.

A városnézés során megtekintettük a hajdani nagy és gazdag közösség létesítményeit, valamint az egykori zsidó negyedet. Az 1926–27-ben épült, Puskin utcai új ortodox zsinagóga jelenleg is működik, de csak a nagyobb ünnepeken használják. Az épületet, melynek jellegzetes színe a rózsaszín, az utóbbi években kívülbelül felújították. A szentély feletti mennyezet vörös márványból készült, a gazdag díszítések,

Minden tégla egy emberi életet, egy emberi sorsot jelképez

Németi Róbert felvétele

a lámpák és az ólomberakásos ablakok az egykori hívők igényességét mutatják. 1944-ben a templom a gettó része lett, ahol zsidó családokat gyűjtöttek össze. Megdöbbentő volt a rettegésben élő emberek máig megmaradt sorait olvasni. A zsinagógához eredetileg egy iskola is tartozott.

A karzaton zsidó tárgyakat bemutató múzeumot rendeztek be, a bejárat melletti épületben pedig rendszeresen kiállításokat tartanak. Kérdésemre elmondták, hogy a kassai közösségnek 200-250 tagja van. Péntek este és szombaton általában megvan a minján. A városban több száz izraeli diák tanul, akik azonban a vallási életben alig vesznek részt. Kassán kívül Kelet-Szlovákiában Eperjesen van még hitközség, amelynek száznál kevesebb tagja van.

A zsinagóga kertjében található az Auschwitzból visszatért törpe növésű Feld Lajos képzőművész szobra, aki életét annak köszönheti, hogy a haláltáborban Mengele számára készített képeket. 2018-ban teret neveztek el róla Kassa belvárosában, amit csoportunk is megtekintett.

A Zvonárska (Harang) utcában felkerestük az 1899-ben mór stílusban épült régi ortodox zsinagógát. A templomban elhúzódó felújítás folyik, a berendezése teljesen hiányzik. Korábbi tervek szerint az épületben rendezik be a kelet-szlovákiai zsidó közösségek emlékmúzeumát, de ennek egyelőre nincs jele. A zsinagóga közelében található a jelenleg is működő imaház, a hitközség irodája, valamint egy rituális fürdő is. Az 1920-ban épült chászid zsinagógát csak kívülről láthattuk, mert egy egyetemi laboratórium működik az épületben.

Az 1927-ben emelt, neobarokk és késő eklektikus stílusú neológ zsinagógát a neves budapesti építész, Kozma Lajos tervezte. A nagyméretű, kupolás épület ma is a városkép egyik jellegzetessége. A belső tér, a földszint és a női karzat eredetileg ezer fő befogadására készült. A második világháború után raktárt rendeztek be a templomban. Később a Művészetek Háza lett, és elsősorban koncertteremként használják. A valamikor a zsinagóga tetejét díszítő Dávid-csillag jelenleg a temetői holokausztemlékművön található. A múlt század húszas éveiben három nagy zsinagóga épült a városban, amelyek közül a megfogyatkozott hívők már csak egyet használnak.

Hosszabb sétát tettünk a sétálóutcává vált, történelmi hangulatú Fő utcán, a Hlavnán és környékén. Sok háznak a holokausztban elpusztult zsidók voltak a tulajdonosai, és a zsidó építészek is maradandó létesítményekkel gazdagították a várost.

Kassai utunk utolsó állomása a holokauszt 75. évfordulója alkalmából az egykori téglagyár helyén felavatott Téglafal emlékmű volt, amelyen minden tégla egy emberi életet, egy emberi sorsot jelképez. A négynyelvű felirat több mint tizenötezer kassai és környékbeli zsidónak állít emléket, akiket a téglagyárból hurcoltak el Auschwitzba.

Kirándulásunk szervezésében *Czima Erzsébet* kassai idegenvezető, a zsinagógák bemutatásában a *Tesser házaspár* segített.

Kovács Gábor

„Mártíremlékmű”

Pokorni levetette a Turul-szoborról a nagyapja nevét, mert nyilas háborús bűnös volt

A képviselő-testület – Pokorni Zoltán kezdeményezésére – egyhangúlag támogatta, hogy vizsgálják felül a második világháború XII. kerületi áldozatainak emlékművén található névsort. Ebben szerepelt ugyanis Pokorni József, a polgármester nagyapja, akiről kiderült, hogy nyilas háborús bűnös volt, így az elöljáró véleménye szerint nem méltó arra, hogy szerepeljen a neve a hősök között – adta hírül a hegyvidéki önkormányzat oldala.

Pokorninak nem volt köze ahhoz, hogy a nagyapja rákerült a listára: a turulszobor felállításáról még elődje, *Mitnyan György* határozott, a névsort pedig *Szatucsek Tibor* helytörténész állította össze.

Pokorni József nyilas érintettségét *Rab László* tárta fel a Mozgó Világban publikált dolgozatában. Rab szövege szerint az övé aligha egyedi eset. Éppen ezért Pokorni Zoltán felkérte *dr. Cseh Gergő Bendegúzt,* az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgatóját, *dr. Kovács Tamás* történészt, a Holokauszt Emlékközpont igazgatóját, valamint *Ungváry Krisztián* történészt, tekintsék át az emlékmű névsorát.

Ennek a bizottságnak lett a feladata annak megállapítása, hogy a névsorban szereplő személyek közül kik azok, akik a második világháború alatt nagy valószínűséggel háborús bűntettet követtek el. De arra is javaslatot vártak a testülettől, hogy a méltó megemlékezés érdekében hogyan lehet feloldani az emlékművel, annak szimbolikájával kapcsolatos ellentmondásokat.

24.hu

Nyílt levél Pokorni Zoltánhoz

Tisztelt Polgármester Úr!

Rabbiként, túlélőként és kerületének lakosaként fordulok Önhöz annak apropójából, hogy levetette nagyapja nevét a második világháború áldozatainak emlékművéről, a Turul-szoborról.

Háborús bűnös volt, tudta meg Ön Rab László tanulmányából, ezért úgy látta, nincs helye az áldozatok nevei között. Engedje meg, hogy szubjektív okból nagyapját gyilkosnak tartsam és nevezzem. A szubjektív ok a következő.

Kun páter mellett a dokumentumok tanúsága szerint az Ön nagyapja is részt vett nagyanyám meggyilkolásában, aki a Városmajor utcai zsidó szeretetotthon lakója volt, és akit haslövéssel találtunk meg és azonosítottunk több száz sorstársa közül 45 februárjában a Városmajorban, az ostromot követő héten.

Ön 9 éves volt, amikor nagyanyja azt vallotta a rendőrségen, hogy nem tud róla, miszerint férjének bármilyen kapcsolata lett volna a nyilasokkal...

Az Ön korát azért hangsúlyozom, mert az unoka természetesen nem felelős nagyapja égbekiáltó bűneiért.

Sőt. Ön terjesztette elő április 16-a holokauszt-emléknappá nyilvánítását az Országgyűlésben.

Néhány éve Ön avatta fel az ominózus Városmajor utcai helyszínen a márványtáblát, igaz, azon „életüket vesztettként” szerepelnek a bestiális módon legyilkolt betegek, orvosok, ápolók.

Ön volt ott, amikor a volt nyilasházzal srégen szemben lévő Alma utcai otthon zsinagógájában új tórát avattak, s szívhez szóló szavakkal méltatta az eseményt.

Lehet, hogy Önnek akkor már lelkiismeret-furdalása volt a nagyapja miatt? Nem igazi politikusi tulajdonság.

Viszont hadd emlékeztessem arra, hogy néhány éve német náci háborús bűnösök unokái érkeztek hazánkba, hogy találkozhassanak túlélőkkel, és bocsánatot kérhessenek tőlük nagyapáik bűneiért. Megható jeleneteknek lehettünk tanúi.

Amikor küldöttségük eljött a Baross téren több tízezer ember részvételével tartott Élet Menete megemlékezésre, többek között a következőket mondottam mint az esemény egyik szónoka:

„Amit most fogok mondani, azt ne fordítsátok le nekik! Hallottatok már olyat, hogy itt, nálunk, Magyarországon akár egyetlen leszármazottja is a nyilas gyilkosoknak bocsánatot kért volna nagyapja bűneiért???”

Ahogy Ön, polgármester úr, azok az unokák is ártatlanok voltak!

Mégis, egy gesztust gyakoroltak tettükkel!

Csak erre szerettem volna felhívni a figyelmét.

Tisztelettel:

Kardos Péter
rabbi

Virág Horthy sírjára

A „NÜB” közleménye

A „NÜB” a Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete történelmi és politikai tekintetben tragikusnak, kegyeleti szempontból pedig gyalázatosnak tartja, hogy a Fidesz egyik vezető politikusa, Lázár János volt kancelláriaminiszter nyilvánosan méltatta Horthy Miklóst, és virágot vitt az országot mély humanitárius és gazdasági katasztrófába taszító kormányzó sírjára.

Lázár János azon megfogalmazása, miszerint Horthy Miklós „hős katona volt, igaz magyar hazafi, akire főhajtással kell emlékeznünk”, mélyen sérti annak a több százezernyi halottnak az emlékét, akik a Horthy-korszak végzetesen elhibázott politikája és vállalhatatlan világnézete miatt vesztették életüket. Lázár János kegyeletinek gondolt megnyilvánulása valójában azon magyar áldozatok emlékének meggyalázása, akiket a fehérterror során Horthy beleegyezésével meggyilkoltak; akiket a Horthy-rendszer alatt aláírt törvények származásuk miatt megfosztottak megélhetésüktől, majd életüktől; akiket a magyar határtól 1600 kilométerre lévő Don-kanyarba hajtottak a „magyar határ” megvédésére, és ott haltak meg Horthy parancsára; akik a Horthy sodródó politizálása miatt bekövetkezett náci megszállás után vesztették életüket; vagy akiket az önmagát meggyőződéses antiszemitának tartó Horthy tudtával haláltáborokba deportáltak és megöltek.

A „NÜB” Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete a Horthy-korszak áldozatainak és a holokauszt túlélőinek nevében óriási politikai felelőtlenségnek tartja, hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszere ilyen és ehhez hasonló módszerekkel, különböző szoborállításokkal és pozitív gesztusokkal igyekszik tisztára mosni annak az embernek az emlékét, akinek a lelkén több százezer ártatlan – ellenálló, antifasiszta, zsidó, cigány – magyar ember halála szárad.

Félő, hogy ha a Horthy-korszak legitimálása ilyen politikai elszántsággal folytatódik tovább a kormányzó pártok részéről, akkor a magyar társadalomban újra felébred a tömeges antiszemitizmus rettenetes szörnye. Véleményünk szerint mostani szégyenletes akciója miatt Lázár János személyes felelősséggel tartozik, ha ez megtörténik.

Dr. Schiffer János elnök

Horthy sírjánál Kenderesen

R. P. Facebook-bejegyzése: Gondolom, sokan láttátok ezt a képet, és gondolkodtatok el róla, ki tehette oda. Én tudom, elmondom. Mi voltunk (persze nem!!!), a családunk maradványa, egy autóba is befértünk, de több busz is szóba jöhetett volna, ha pl. a nagyapámat és nagybátyáim egyikét nem lőtték volna agyon Pozsonyligetnél, ha a többiek nem fagytak volna meg a munkaszolgálatban, vagy távoztak volna Auschwitzban a kéményen keresztül, ők hatvanvalahányan, és akkor nem beszélünk az anyai ágon elpusztultakról, és a pesti gettóban elpusztítottakról. És ne felejtsük el a meg nem születetteket sem. Szóval annyian lettünk volna mi, Rosenfeldek, Holtzerek, Fogelek, Kleinek, hogy Lázár oda sem fért volna. Így, nézzétek el nekünk, csak erre telt.

Szelídüljön már az őrület

Mára a magyar közbeszéd oly mértékben vált sértetté és hisztérikussá, hogy mindannyiunk felelőssége mérsékelni azt.

Budapest terein az Index újságíróit ábrázoló antiszemita plakátok tűntek fel. Az eset előzményeként az Index újságírója beszámolt a Puskás-stadion avatásáról. Hogy helyes-e dafke nem felállni, majd ezt dacosan megírni egy tudósításban, arról lehet vitát folytatni. Sértettségeinket azonban méltósággal

kell viselni, mert az senkit nem jogosít fel mások elleni uszításra, ez civilizációs minimum. Aki pedig megbántott magyarságában zsidózni kezd, az nemcsak ostobán és felelőtlenül cselekszik, hanem nemzetellenesen is, hisz a nemzet közösségét tagadja meg.

A névtelen antiszemita plakátok a napok óta tartó nyilvános uszítás betetőzését jelentik. Jó lenne, ha a sérelmeket elszenvedni vélők nem az értelmetlen, szimbolikus háború további gerjesztésével reagálnának.

Jó lenne, ha mindenki ki tudna jönni az agresszív önigazolás csapdájából, és nem kellene hétről hétre valódi, komoly kérdések megbeszélése helyett méltatlan, színvonaltalan, szégyenteljes dolgokkal foglalkozni. Az érintett újságírókkal szolidárisak vagyunk.

Heisler András
Mazsihisz-elnök

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Szlovénia

Az épület állagának folyamatos romlása miatt a ljubljanai zsinagógát jom kippur után határozatlan időre bezárták. A templomhoz kulturális központ, múzeum és könyvtár is tartozik. A legsürgősebb javítások azonnal megkezdődtek, de *Robert Walti*, az intézmény igazgatója szerint az egész épületet fel kellene újítani. A teljes rendbehozatal mintegy egymillió euróba kerülhet, amire egyelőre nincs fedezet. A pénzügyi gondok miatt teljesen bizonytalan, hogy a zsinagóga mikor nyílik meg újra a hívők számára.

Szlovéniában 400-600 hittestvérünk él, nagyobb részük a fővárosban lakik. A ljubljanai hitközségnek hivatalosan 130 tagja van. Az első zsidók a 13. században jelentek meg a régióban, azonban II. Miksa uralkodása idején, a 15. században elűzték őket. II. József toleráns politikája később lehetővé tette a visszatérésüket. 1889-ben 1100 és 1939-ben 1500 zsidó élt a mai Szlovénia területén. Túlnyomó többségük a holokauszt során pusztult el.

Szlovénia. Bizonytalan, hogy mikor nyílik meg

Kolumbia

A Bogotában lévő Menóra-emlékműre, *Joel Grossman* festő- és szobrászművész alkotására ismeretlen tettesek horogkeresztet festettek. A külügyminisztérium hivatalos közleményben ítélte el a rasszista akciót, és szolidaritásáról biztosította Izrael népét. *Marcos Peckel,* a kolumbiai zsidók ernyőszervezetének (CCJC) igazgatója „őrült és elfogadhatatlan" tettnek minősítette a békét szimbolizáló emlékmű meggyalázását.

Kolumbia. Sajnos nem egyedülálló eset a világon

Kolumbiában mintegy ötezer, elsősorban ortodox hagyományokat követő hittestvérünk él, akik iskolákat, valamint különböző intézményeket és szervezeteket működtetnek. A zsidó vallás törvényes elismerése az ország függetlenségének kikiáltása után, 1810-ben történt.

Montenegró

Ari Edelkopfot hivatalosan is a mintegy ötszáz fős zsidó közösség rabbijává választották. A Los Angeles-i születésű rabbi családjával együtt már két éve él a balkáni országban. Podgoricában az ünnepélyes beiktatáson megjelent *Milo Djukanovics* államfő, *Jichák Vaknin*, Izrael vallásügyi minisztere, *Djordje Raicevic*, a montenegrói zsidó közösség vezetője és mások. Ari Edelkopf beszédében kijelentette, hogy „a zsidó vallásban a legnagyobb megtiszteltetés tanítónak lenni. Sajátos közösség él Montenegróban, és külön öröm, hogy a rabbijuk lehetek." Milo Djukanovics elnök hangsúlyozta, hogy „nehéz időket élünk. Növekszik az antiszemitizmus, ami nemcsak a zsidók, hanem egész Európa problémája. (...) Biztosak vagyunk abban, hogy folytatjuk a baráti együttműködést a zsidó közösséggel."

Montenegró. Djordje Rraicevic, a Montezsihisz elnöke

Montenegró befogadó ország, ahol antiszemita jelenségek nem tapasztalhatók. A rabbiavatást követően zajlott a VII. Mahar (Jövő) tanácskozás Budvában, amelyen – többek között – tíz balkáni ország zsidó közösségeinek képviselői vettek részt.

Kovács

Szellemidézés

Péntek délelőtt a Fiumei úti köztemetőben Radnóti Miklósra emlékeztünk. Az Első eclogában ezt írja a költő: „...úgy élek e kerge világ közepén, mint ott az a tölgy él; tudja, kivágják, s rajta fehérlik bár a kereszt, mely jelzi, hogy arra fog irtani holnap már a favágó, – várja, de addig is új levelet hajt."

1939-ben még kevesen sejtették, hogy bármi megtörténhet. Még nem voltak megjelölve, mint a kivágandó fák, és aki sejtette, az is inkább igyekezett becsapni önmagát. Menekülni kellett volna, talán tudták vagy érezték ők is, mégis a művészek az alkotást választották. A játék méltóságát – egy olyan világban, ahol már nem lehettek biztonságban, s nem engedték, hogy hazájukban otthont leljenek.

Ismerjük a történéseket: napra pontosan 80 esztendővel ezelőtt, 1939. november 11-én este itt, a Goldmark Teremben tartották meg az OMIKE Művészakció első előadását. Az első, magas szintű irodalmi est volt. Ezt követte az OMIKE szinte példa nélküli sikersorozata: a zsidók elleni törvények által keretezetten a Művészakcióban 1944. március 19-ig közel ezer színházi, zenei, irodalmi előadást tartottak, körülbelül 300 ezer nézővel, több száz, a fellépési lehetőségétől megfosztott zsidó művész közreműködésével. Az OMIKE mögött végig ott állt a Pesti Izraelita Hitközség és annak vezetése, kiemelten Ribáry Géza, a Hitközség elnökhelyettese.

A költő, az író, az előadóművész „nyelvében él", akár a nemzet, s e nemzet részeként nehezen tudták elképzelni, hogy másutt, mint szülőföldjükön alkossanak. Minden ember, de különösen az anyanyelvvel dolgozó művészek hasonlítanak a Radnóti által megénekelt fákra. Nehéz kiszakadniuk onnan, ahová gyökeret eresztettek. Ott maradnak megjelölten is, és a 20. század katasztrófájának árnyékában képesek lombot hajtani.

Voltak, akik túlélték, mások „nem jöttek haza" – ahogy mondani szokás. Sokfélék voltak.

1920-tól a magyar közéletben egyre erőteljesebbé vált az antiszemita nézetek politikai elfogadottsága, elkezdődött a zsidó közösség tagjainak megalázása, a közösség függetlenségének, önállóságának korlátozása, a zsidó-nem zsidó együttélés értékeinek megtagadása, a történelem meghamisítása, a zsidó büszkeség meggyalázása, majd a zsidók kirablása és elpusztítása. A közönség és a művészek egymásra voltak utalva, kidobva a nemzet tágabb közösségéből. A halálraítéltek összebújtak és jelentést kerestek életükben, mert a művészet éppen erre való.

Az Örökkévaló segítségével mi szerencsésebbek vagyunk, de van felelősségünk saját sorsunk alakításában. Az antiszemitizmus a világban aggasztóan nő, s a magyarországi közbeszéd jelenségei sem megnyugtatóak. Mindennapossá vált a 20. század történelmének meghamisítása, a Horthy-korszak antiszemita szereplőinek felmentése. Felelősségünk óriási. Maradjunk veszteg, hunyjunk szemet és hallgassunk a bennünket bántó folyamatokról, avassunk kritika nélkül emlékműveket, vagy szórjunk áldásokat – mint mások teszik, hisz a kormány számtalan csatornán támogatja közösségünket, fizikai biztonságban és szabadon gyakorolhatjuk vallásunkat. Legyen nekünk ennyi elég. Vagy szólaljunk meg, vállaljuk fel véleményünket, ne csattogtassuk bokáinkat, ne hajlongjunk, ne kollaboráljunk, és értékeinkre büszke zsidókként, egyenrangú magyar állampolgárokként próbáljunk egy elviselhetőbb, élhetőbb világot kialakítani magunk körül. A magyar neológia ez utóbbit választotta.

Harsányi László A fényből a sötétbe című, az OMIKE egész történetét feldolgozó könyve nemcsak egy fantasztikus ellenállásról és drámai befejezésének történetéről, hanem a zsidó közösség függetlenségéről, közösségünk élni akarásáról, büszkeségünkről, döntéseink felelősségéről is szól.

Nekünk a közép-európai diaszpóra legnagyobb lélekszámú zsidó közösségének vezetőiként van tennivalónk. Legfontosabb, hogy a többségi társadalom szellemi és politikai mozgását figyelembe véve együttműködő, de következetesen kemény, közösségünk érdekeit védő egyházpolitikával képviseljük a magyar zsidóságot. Hagyományaink őrzésével, kultúránk – melynek Harsányi könyve is szerves része – gazdagításával és terjesztésével bizonyítsuk, hogy a ma itt élő magyar zsidóságnak teljes jogú és megbecsült helye van a 21. századi Magyarországon.

Legyen áldás az OMIKE-akció szervezőinek, résztvevőinek, közönségének emlékén, folytassuk mi is azt a független gondolkodást, amit ők akkor képesek voltak embertelen körülmények között megvalósítani. Nekünk jobb adatott.

(Heisler András köszöntője az OMIKE-ről szóló könyv bemutatóján.)

91 éves korában tartotta bár micváját Brazília egyetlen holokauszttúlélője

A magyar származású Andor Stern az egyetlen olyan Brazíliában született személy, aki túlélte a holokauszt borzalmait. 78 év késéssel úgy döntött, hogy bepótolja a háború miatt elmaradt bár micváját.

A zsidók elleni első nagy náci pogrom, a kristályéjszaka 81. évfordulóján egy bár micvá-ünnepséget tartottak Sao Paulo legrégebbi zsinagógájában, a Kehilat Israelben. A 13 éves zsidó fiúk felnőtté avatási szertartása azonban nemcsak a dátum miatt volt különleges, de a bár micvá személye sem volt mindennapi. *Andor Stern* ugyanis 78 év késéssel tartotta meg a hagyományos ünnepséget.

A most 91 éves Stern az egyetlen olyan Brazíliában született személy, aki túlélte a holokausztot, miután családjával együtt 1944 áprilisában Magyarországról Auschwitzba deportálták.

Stern Brazíliában született, szülei magyar zsidók voltak, akik bányamérnök édesapja munkája miatt jutottak el a dél-amerikai országba. Amikor Andor hároméves lett, a család Indiába ment az 1930-as évek elején, majd 1936-ban Magyarországra költöztek, ahol Stern nagyszülei is éltek. A fiatal fiú itt élte meg az első antiszemita atrocitásokat.

Stern nem csak zsidósága miatt vált ellenséggé, brazil állampolgársága miatt sem lehetett biztonságban, miután Brazília a szövetségesek oldalán belépett a világháborúba. Stern egy kárpátaljai internálótáborba került, ahonnan sikerült megszöknie. A szabadságot azonban nem élvezhette sokáig, mert nem sokkal később az egész családot Auschwitzba deportálták, ahol édesanyját és nagyszüleit is a gázkamrába küldték.

„Láttam édesanyámat a kéményen át távozni 1944. október 6-án" – emlékezett vissza Stern egy korábbi interjúban. Stern 13 hónapot töltött a koncentrációs táborban, ahonnan 1945-ben 17 évesen és 13 kilósan szabadult. 1948-ban tért vissza Brazíliába, ahol családot alapított, és öt lánya született. Jelenleg kilenc unokája van, a dédunokák számát azonban már nem tudja fejben tartani.

„Egy pszichológus egyszer azt mondta nekem, hogy aki olyan dolgokon megy keresztül, mint amiken én mentem a háború alatt, az sosem lesz már teljes ember, fejben sosem fogja elhagyni a koncentrációs tábort. Nekem sikerült, szerencsés vagyok" – monda Stern. „Nem vagyok hős. Mindennek ellenére nagyon hálás vagyok az életnek mindenért" – tette hozzá.

Toive Weitman, a Stern bár micváját levezénylő rabbi szerint ez az esemény a zsidóság válasza Hitlernek és a nácizmusnak. „Hitler célja a zsidó nép fizikai megsemmisítésén kívül az volt, hogy spirituálisan is megsemmisítsen minket. Nem sikerült neki" – vallja a rabbi.

Kibic

Andor Stern

IZRAELI SZÍNES

Hogyan imádkozzunk a repülőn?

Számolva az időeltolódással, a légörvényekkel az állóimánál, Jeruzsálem éppen aktuális irányával, azzal, hogy még a biztonsági övek bekapcsolása előtt végezzünk és kellő távolságra legyünk a mellékhelyiségtől? A londoni Jewish Chronicle egy hálás szerzőjének mindebben segített a személyzet.

Marc Meyer szabadúszó írónak az utóbbi hónapokban gyakran kellett Londonból a Távol-Keletre utaznia és az út során elmondani az esti imát, a máárivot, a lefekvés előtti Smát, továbbá még a reggeli imát is leszállás előtt, mindezt a megfelelő, a törvények által kijelölt időben.

Kalkulálnia kellett az időzónákkal, a gép helyzetével, mivel a főimát állva kell elmondani, a mozgó gépen kitalálni, mikor merre van Jeruzsálem, hogy arccal a város felé fordulva imádkozhasson, a mellékhelyiségtől pedig az előírások szerint elég messze lehessen, a reggeli imánál imaszíjba és imasálba burkolózva több ezer méter magasan.

Amikor megkérte a légikísérőt, hogy ébressze fel hajnalhasadáskor, a segítő elmagyaráztatta vele, miről van szó, aztán pár perc múlva visszatért, térkép volt nála, amely jelezte, várhatóan mikor érkezik el a napfelkelte, hol repül majd akkor a gép, és merre kell majd Jeruzsálem felé fordulni. Aztán megfelelő helyet is találtak számára a reggeli ima elmondásához, miután felkeltették. A csapatmunka mindent megoldott.

A szerző pedig meg akarta köszönni, hogy minden nehézség ellenére az előírt módon szólhatott az Örökkévalóhoz, miközben a világot átrepülte, valahol Kelet-Szibéria felett.

Vagyis, kedves olvasóink, emiatt nem érdemes itthon maradni, van mód rá, hogy reggel magasztalják Istent a Távol-Kelet felé szállva is!

Gánc minden vallási irányzatot támogatni fog

A Kék-Fehér első embere, Beni Gánc azt ígérte a diaszpóra vezetőinek, hogy amennyiben miniszterelnök lesz, támogatni fogja a judaizmus minden irányzatát, és végrehajtja a megállapodást a vegyes nemű imádkozás biztosítására szolgáló pavilon korszerűsítésére a Siratófalnál, melyet a Netanjahu-kormány ultraortodox koalíciós partnerei nyomására 2017 júniusában határozatlan időre befagyasztott.

Beni Gánc, a Hoszen Leiszráel párt vezetője *Fotó: youtube screenshot*

Jeruzsálemben a Jewish Agency Board of Governers találkozóján angolul felszólalva Gánc a vallási pluralizmusra vonatkozó ígéretei mellett a regionális béke megvalósítása iránt is kifejezte elkötelezettségét, valamint a koalíciós tárgyalásokról és Benjámin Netanjahu miniszterelnök korrupciós ügyeiről is szót ejtett.

„Az izraeli közvéleménynek és a világnak tudnia kell, hogy ennek az országnak a vezetése pragmatikus, és határozott kezei a kormányon Izrael Állam javára irányulnak, és nem személyes jogi aggályok vezetik."

„A történelem során hatalmunkat az egység titkos fegyvere garantálta. Ez egy kissé felmorzsolódott az izraeli széthúzás, valamint az Izrael és a diaszpóra közötti megosztás miatt."

„Amikor Izrael miniszterelnöke leszek, meglátogatom a közösségeiteket... Egy színes mozaik részei vagyunk, és miniszterelnökként ezt a mozaikot fogom ápolni. Végrehajtom a Siratófal-megállapodást. A Nyugati fal elég hosszú ahhoz, hogy mindannyian együtt lehessünk."

A Kék-Fehér vezetője továbbá elismételte felhívását egy széles, liberális egységkormány létrehozására.

„Ha reményt akarsz, akkor egységre van szükségünk. Ha biztonságot akarunk, akkor egységre van szükségünk. A megosztó párbeszéd megtépázza erős nemzetünket", mondta Gánc anélkül, hogy név szerint említette volna a Likud vezetőjét, Benjámin Netanjahut.

„Megígérem, hogy a félelemkeltés helyett visszaadom a reményt."

A biztonsági kihívásokkal kapcsolatban a volt vezérkari főnök kijelentette, hogy Izrael helyzete törékeny, és a legnagyobb fenyegetést továbbra is Irán nukleáris ambíciói és regionális agressziója jelenti. Minden lehetőség az asztalon van Irán nukleáris terveinek megakadályozására, bár a katonai fellépés megkezdése előtt először a diplomáciai lehetőségeket kellene kimeríteni.

Ha a diplomácia csődöt mond, „minden opció az asztalon. Ez nem egy szlogen. Ez a valóság. Tudom, miről beszélek."

Gánc emlékeztette a hallgatóságát, hogy pártjában 100 évnyi biztonsági tapasztalat gyűlt össze saját maga, valamint Mose Jáálon és Gábi Askenzázi korábbi vezérkari főnökök személye által.

„Nagyon is tisztában vagyok a szükséges igényekkel, kockázatokkal és válaszokkal. Ezek a kérdések kevesebb szövegelést és több fellépést igényelnek. Diplomáciai csatornákon, hátsó csatornákon, és szükség esetén műveleteken keresztül."

A Siratófal-megállapodás felfüggesztéséről szóló ellentmondásos döntés Netanjahu ultraortodox koalíciós szövetségesei követelésének eredménye volt. A kabinet által 2016 januárjában jóváhagyott terv egy megfelelően előkészített pavilon létrehozását tartalmazta volna a vegyes nemű imádkozás biztosítására, közös felügyelet alatt, amely magában foglalja a zsidóság minden nagyobb ágazatának képviselőjét.

Számos zsidó szervezet – köztük a Jewish Agency és a Jewish Federations of North America – keserűen elítélte anno a kormány döntését, azzal fenyegetve, hogy tiltakozni fognak mindaddig, amíg vissza nem térnek az eredeti megállapodáshoz.

Netanjahu azonban akkoriban világossá tette, hogy nincs szándékában meggondolni magát.

„A probléma strukturális probléma. Az én kívánságom az, hogy minden zsidó úgy tekintsen Izraelre, mint minden zsidó otthonára", mondta Netanjahu, hozzátéve, hogy a vallási pluralizmus iránti vágya összeütközik Izrael évtizedes politikai realitásaival.

Már az ország első miniszterelnöke, Dávid Ben Gurion is szembesült a két ellentétes megközelítéssel a vallás és az állam irányításával kapcsolatban, mondta Netanjahu.

„Egyrészt a vallási közösség vágya arra, hogy Izrael államát – amennyire csak lehetséges – a halacha (zsidó törvény) szerint irányítsák. Másrészt a világi többség vágya arra, hogy ez ne történjen meg. Ezért kötnek mindig ad hoc kompromisszumokat ezekben az ügyekben. Ezek a kompromisszumok fokozatosan, lassan változnak ebben az országban. Ez az alapvető megközelítésünk."

ujkelet.live

Rabin 24: Igen a békére, nem az erőszakra

Tízezrek vettek részt a tel-avivi Rabin téren évente megrendezett gyűlésen Jichák Rabin izraeli miniszterelnök meggyilkolásának 24. évfordulóján.

Rabint egy szélsőjobboldali aktivista, Jigal Amir lőtte le 1995. november 4-én a tel-avivi tömeggyűlés után.

A felvonulás szlogenje megegyezett a 24 évvel ezelőttivel: Igen a békére, nem az erőszakra.

„Huszonnégy év telt el a téren elkövetett gyilkosság óta, és az elmúlt évben tapasztalt erőszak, politikai diskurzus hasonló ahhoz, ami a gyilkossághoz vezetett, sőt új csúcsot ért el" – olvasható a szervezők rendezvény előtti nyilatkozatában.

A felvonulást megelőző héten nagy felháborodást váltott ki *Mordechai Kedarnak*, a Bar Ilan Egyetem professzorának kijelentése, aki egy Netanjahu melletti tüntetésen azt állította, hogy igazából nem Jigal Amir ölte meg Rabint. Az elhangzottakat *Benjámin Netanjahu* távozóban lévő miniszterelnök és riválisa, a Kék-Fehért vezető *Beni Gánc* is elítélte.

Az emlékgyűlés vezérszónoka Gánc volt, akit Ruven Rivlin elnök kormányalakítással bízott meg.

„Megbízást kaptam a kormány létrehozására. Egy kormányra, amely képviseli a nemzet minden szegmensét, azokat, akik rám szavaztak, és azokat is, akik nem. Az egység és a megbékélés kormányára."

„Liberális egységkormányra, amely mindenkit elfogad magánszemélyként és egy csoport részeként... Minden erőfeszítést megteszek annak érdekében, hogy egyetlen világos üzenettel kapcsolatba lépjek minden pártvezetővel: Izrael nagyobb és fontosabb, mint bármelyik vezető."

A gázai rakétatámadásokra reagálva, kritizálva a kormány Hamásszal szembeni politikáját, azt mondta: „Az általam alakított kormány a rendelkezésünkre álló minden eszközzel visszaállítja az elrettentést. A Hamász vezetőit felelősségre vonjuk, a Hamász központjait megsemmisítjük, és az önmegtartóztatás ideje véget ér, ha délen nincs teljes csend... Visszaállítjuk az elrettentést, és tudni fogjuk, hogyan kell harcolni, de azt is tudni fogjuk, hogyan lehet ezt az elrettentést hasznosítani, és hogyan lehet visszaállítani a reményt. Csakúgy, mint Jichák Rabin tette."

„Izrael Állam soha nem fog behódolni a gyűlöletnek. Izrael gyermekei nem fognak egy olyan államban felnőni, amelynek vezetői közül néhány szentesíti a gyűlöletet."

„Nem hagyom, hogy a gyűlölet győzzön! Ti se hagyhatjátok, hogy a gyűlölet győzzön! Izrael legyőzi a gyűlölködőket! Izrael legyőzi a gyűlöletet!"

ujkelet.live

Égi festéssel búcsúzott a Boeing 747-estől az El Al

Végleg búcsút vett a Boeing 747-es típustól az El Al. A Dávid-csillagos légitársaság utolsó, a típussal teljesített kereskedelmi járata november 3-án szállt fel Rómából Tel-Aviv felé.

November elejére időzítette a mára ikonikussá vált négyhajtóműves típus végleges kivonását Izrael nemzeti légitársasága. A búcsúkör a szimbolikusan LY 1744 és 1747 járatszámokat kapott Tel-Aviv–Róma–Tel-Aviv járatpár volt.

Rómába november elsején, Mindenszentek ünnepén repült a típusból megmaradt két utolsó példány egyike, ennek a járatnak azonban még nem szánt ünnepi jelleget a légitársaság.

Nem úgy a két nappal későbbi, november 3-i szektornak, amely 48 év után az utolsó Boeing 747-essel teljesített járat volt az El Al történetében, emiatt a típuskivonáskor szokásos ceremóniák mellett egy különleges mozzanat is szerepelt a programban.

Két órával a felszállás után, Dél-Ciprus felett repülve végzett „égi festést" a repülőgép, vagyis útvonalával egy sematikus repülőgépet rajzolt ki az égre, illetve az online járatkövető oldalak térképeire.

Az esemény az ilyen oldalak mellett az El Al honlapján is követhető volt.

A 747-400-as helyi idő szerint tíz órakor (izraeli idő szerint tizenegy órakor) szállt fel Rómából, az „égi festés" dél körül kezdődött a módosított útvonalon, ami miatt értelemszerűen meghosszabbodott a normál esetben 3 óra 20 perces menetidő.

A Jumbojet 48 éves izraeli szolgálatának méltó lezárása volt a repülés, a leszállás utáni szokásos vízsugaras köszöntéssel.

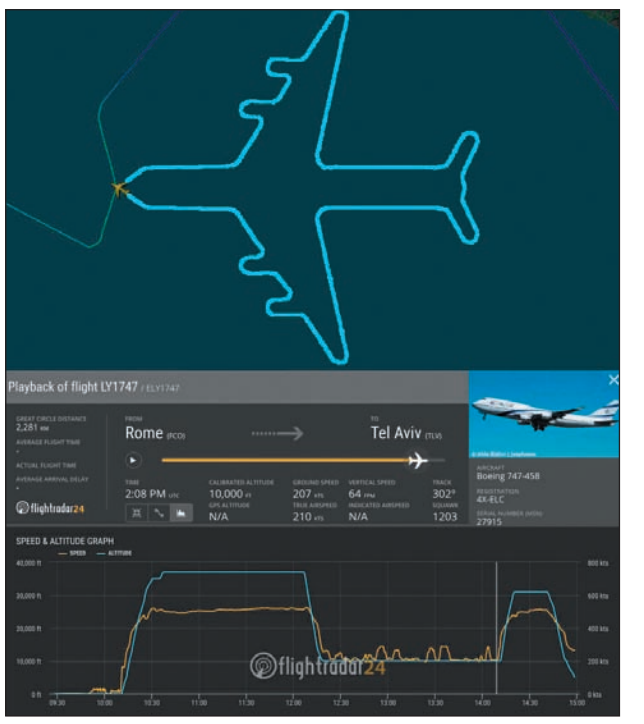

A járat megtelt, az októberi bejelentés hírére a repülésrajongók és a Boeing 747-es típust kedvelők elkapkodták a jegyeket ártól, üléskategóriától függetlenül. A légitársaság flottájában Boeing 787 Dreamlinerek váltják a sokak által történelmi jelentőségűnek tartott négyhajtóművest.

ifj. Kotulyák Tamás/airportal.hu

100 éves hírek, apróhirdetések az Egyenlőség 1919. decemberi számaiból

50 évvel ezelőtt, 1869-ben, chanukka ünnepének előestéjén nyitotta meg a Pesti Izraelita Hitközség a Holló utca 4. szám alatti házban az „elárvult zsidó fiúgyermekek” részére a fiúárvaházat.

*

Zsákot, zsineget, kölcsönponyvát legolcsóbban beszerezhet Kornis és Társa zsák- és ponyvakereskedőnél. Szalay utca 8.

*

Az osztrák-zsidó unió a cionizmussal szemben olyan nyilatkozatot tett közzé, melyben tiltakozik a zsidó nemzetiség elismerése ellen. Szerintük ugyanis ezzel megszűnne a törvényekkel biztosított egyenjogúság.

*

Szénszünet alatt tanfolyamok rendes tanulóknak. Dohány utca 84.

*

Pétervárott összesen 124.071 szervezett bolsevista munkás volt. Nemzetiség szerint: orosz 74,2%, lett 10,5%, lengyel 6,3%, észt 3,7%, litván 2,1 %, zsidó 2,6 %. Ha meggondoljuk, hogy Pétervár tünteti fel a legnépesebb munkásosztályt az ország legnagyobb városai közül, úgy már önmagában is kiderül a zsidóbolseviki vád érdekes cáfolata.

*

Egy levelezőlap elegendő, s nem mérgelődik, ha csengői nem szólnak, mert azokat azonnal megjavítja és karbantartja félévenként 30 koronáért a „Csengő” Karbantartási Rt. Arany J. utca 33.

*

A Manchester Guardian szerint nem áll az, hogy a bolsevizmus zsidó agyak szüleménye vagy zsidók vezetik. A kormány 115 tagja közül csak 8, a 18 miniszter, azaz népbiztos közül csak egy – Trockij – zsidó származású. A zsidók arányszáma az orosz kormányban sokkal alacsonyabb, mint az angol kormányban,

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., Személynök-utca 25. szám. Telefonszámok: szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvkiadóvállalat ... 95–28, vezeték ... 98–70

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA. MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztette 1886—1915 SZABOLCSI MIKSA. Szerkeszti DR. SZABOLCSI LAJOS.

Hirdetési osztály: VII., Kertész-utca 16. szám

Előfizetési feltételek: Egész évre ... 100 korona, Félévre ... 50 korona, Negyedévre ... 25 korona

de nálunk senkinek sem jut eszébe állítani, hogy az angol kormány a zsidók kezében van.

*

Szekrénypapiros, cigarettapapír, hüvely, az összes dohányzócikkek, levélpapír, cipőkrém, lámpabél stb. a legolcsóbban. Hajó utca 8–10. Figyelmeztetés: nem tévesztendő össze a Hajós utcával!

*

Maxim Gorkij szerint sok bizonyíték van rá, hogy a zsidó-bolseviki egyenlet nagyon ostoba tétel, melyet csak néhány orosz állati ösztöne talált ki. Az ostobaság és az antiszemitizmus betegség, melyek nem gyógyíthatók érvekkel.

*

NEMZETI RUHAHÁZ, elsőrangú úri, fiú- és egyenruha-szabóság. Külön mértékosztály. Rákóczi út 7.

*

Jeruzsálemben megalakult az első zsidó kézműves egylet, amely már 100 zsidó kézművest számlál tagjai között, akik kooperatív alapon dolgoznak.

*

Fiatalos, üde arcbőrt varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teinthibát, úgymint mitesszert, pattanást, sárgafoltot, ráncot, orrvörösséget, likacsos, hervadt, petyhüdt bőrt a dr. Kaiserling-féle szépítőszer. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejezése után az arcbőr ragyogó szépségben, gyermeki üdeségben és tisztaságban pompázik. Ára 25 K.

Politzer Tamás

Lábjegyzet: A folyóirat nem jelent meg 1919. májusban, júniusban, júliusban, augusztusban...

Las Vegas-i hívás

Uri vagyok, helló. Ja, te ismertél úgy éngem, hogy Gyuri, Steiner Gyuri…

Szia, ezt a meglepetést! Hogyan találtál meg?

A rabbi rokonom írta mélben, hogy neten te keresel engem. Írta nevedet is, de én nem emlékeztem…

Nem emlékszel? Együtt jártunk óvodába, aztán iskolába ötödikig...

Jártam, jártam, de alija után én már majdnem mindenki régit felejtettem. Még magyart is, csak anyuval beszéljük, ivrittel, kis jiddissel mix...

Emlékszem, amikor búcsúztattunk benneteket.

Rili? Én nem. Bifor fajv jersz ego, izé, voltam öt éve Újvárosba'.. Házunk, apu műhelye nincs, egész utca totál panel bilding. A mozi mellett volt ruhabolt, jött onnan ember, hogy ismer engem, ő is zsidó, apja apummal volt, tudod hol. Mondtam, lehet. Miért te keresel engem?

El akarom mondani...

Három fiam van, egy lányom. Eddig nyolc unoka. Mindenki Izraelben, csak én és kisebb fiam vagyunk Las Vegas. Te! Big biznisz itt is a mazgán..., a klíma, az erkondésen. Öt mexikóival dolgozunk, sokat, sokat.

Egyszer iskola után…

Iskola után mentem katonaságba. Hadihajóra. Gépész voltam. Volt velem pesti gyerek Dob utcából, legalább ezer zsidó viccet tudott. Csak ketten röhögtük, többi haver nem értett magyart. Ő már nem él, azóta nem akarok viccet. Te Újvárosba' vagy?

Nem, Pesten.

Jó az! Újváros ronda parasztok faluja, ezekkel se üzlet, se élet nem jó, mondta mindig apu. Nem találtam a temetőben apu család sírját. Mit akartál iskola után?

Mentünk hazafelé. Azt vettem észre, hogy néhány száz méterrel előrébb nyolc-tíz gyerek valakit püföl táskával, ököllel, egymás hegyén-hátán hempereznek, egyre többen. Én is beugrottam közéjük. Valaki belekarmolt az arcomba, én pedig megharaptam az arcomat karmoló valakinek az ujját…

Kinek fájt?

Másnap láttam, hogy a te jobb mutatóujjad be van kötve. A te ujjadat haraptam, te karmoltál…

Nem emlékszem. Bat fifty-fifty, oké? Most is fáj?

Az fáj, hogy a hirig után a Bölönyi nevű főverekedő azzal dicsekedett, hogy jól elvertük a Steiner zsidót... Amikor volt nálatok a búcsúzás az alijátok előtt, el akartam mondani, de nem mertem...

Haver! Gyere Las Vegasba, keressed a harapott Steiner zsidót, megyünk együtt kaszinózni, buliba. Nem lesz karmolás, nem lesz harapás, oké?

Mikor jössz Pestre?

Pestre én nem, nincs ott senki, semmi nekem. Újvárosba', ahol születtem, ott sincs semmi. Ju nó, jöttünk el onnan, az nekünk megszűnt. Nincs se ház, se rokon, se barát ott már senki. A ház csak fénykép. Éltem ott tíz év, ötven meg Izrael és Amerika... Te, van nekem olasz haver. Minden nyáron megy Olaszba, haza, érted? Tudja mondani, hogy haza... Van nekik régi ház, sok rokon, sok barát… És másik olasz nem utálja őt. Azért neki, haza. Téged, engem? Hiába születtem ott, nekem már az a haza nem haza. Nem is lesz. Jobb így, első haza Erec, a másik jueszé. Megcsinálhatsz te is alija, majd örül neked minden haver, és lesz haza... Várjalak? De ne harapjál még egyszer!

Politzer Tamás

Lehetett volna a zsidó állam!?

A ciprusi zsidóság története dióhéjban

A Törökországtól délre, Szíriától és Libanontól nyugatra elhelyezkedő Ciprus a Földközi-tenger harmadik legnagyobb szigete. Egyes történészek szerint már a harmadik században is éltek ott zsidók, jó kapcsolatot ápolva a más vallási nézeteket vallókkal. Napjainkban a félig görög, félig török államban nagyon megoszlanak a vélemények a zsidó lakosok számáról.

Bizonyos források arra utalnak, hogy már a római időkben legalább három településen működött zsinagóga (Golgoi, Lapta és Szalamisz-Constantia városában). Ezen időszakban a ciprusi vezetők próbálták rábírni a zsidókat, hogy térjenek át a kereszténységre, ők azonban 117-ben a helyiekkel szövetkezve fellázadtak a Római Birodalom helytartói ellen. A csatából végül vesztesen kerültek ki, aminek az lett a következménye, hogy megtiltották számukra a területvásárlást a szigeten, e korlátozást azonban néhány éven belül visszavonták. Ezután néhány nyugodt évszázad következett a ciprusi zsidók életében, virágzott és szaporodott a közösség. A 12. és a 15. század között több zsidó élt Cipruson, mint bármely másik görög szigeten. I. Péter király a 14. században egyenlő bánásmódot garantált a zsidóknak, amivel számos egyiptomi zsidó letelepedését segítette elő. A 16. században Ciprus az Oszmán Birodalom részévé vált, és így a zsidók szerepe is megváltozott.

1878-ban a sziget brit fennhatóság alá került, függetlenségét csak 1960-ban nyerte el. A 19. század végén és 20. század elején európai zsidók többször is megpróbáltak letelepedni az országban, leginkább az akkori Erec Jiszráélbe való kivándorlás nehézségei miatt. Az első ilyen jellegű kísérletre 1883-ban került sor, amikor több száz orosz telepes költözött Oridészbe, Páfosz közelébe. 1885-ben 27 román család érkezett a szigetre gyarmatosítóként, de nem sikerült közösséget létrehozniuk. A román zsidók 1891-ben ismét földet vásároltak Cipruson, bár nem vándoroltak be az országba.

1897-ben Walter Cohen vezetésével tizenöt orosz család kolóniát alapított Margóban a londoni Ahavat Cion és a kelet-európai zsidók kivándoroltatására létrehozott Jewish Colonization Association (JCA) nevű jótékonysági szervezet segítségével. 1899 augusztusában Davis Trietsch, a bázeli harmadik cionista kongresszus képviselője felvetette, hogy Cipruson is létrejöhetne a zsidó állam. Noha a tanács elutasította javaslatát, Trietsch kitartott, és meggyőzött két tucat román zsidót a bevándorlásról. A JCA támogatásával a telepesek 1900-tól gazdaságokat hoztak létre Margo, Kouklia és Cholmakchi településeken. Az első világháború után Margo második generációs lakói a mai Izrael területére költöztek, és 1928-ban a JCA megszüntette tevékenységét Cipruson.

Az 1900-as évek elején a legtöbb zsidó Nicosiában lakott. 1901-ben a sziget zsidó népességét 63 férfi és 56 nő alkotta. Herzl Tivadar 1902-ben bevezette a Ciprus mint „zsidó haza” létrehozásának gondolatát (ahogy láthattuk, ez az ötlet eredetileg nem tőle származott). Az elképzelést röviden ismertették a londoni parlament migrációs bizottságával, azonban nem aratott osztatlan sikert a kezdeményezés.

A második világháború és a holokauszt idején Ciprus jelentős szerepet játszott az európai zsidó közösségek életében. A nácizmus 1933-as előretörése után zsidók százai menekültek a szigetre. Az európai koncentrációs lágerek felszámolását követően a britek tábort hoztak létre az országban a mai Izrael területére illegálisan beutazó holokauszttúlélők számára. 1946-tól 1948-ig a britek mintegy 53.000 holokauszttúlélőt tartottak a szigeten. Amikor megalakult Izrael Állam, a menekültek többsége alijázott. 1951-re már csak 165 zsidó maradt Cipruson, 1970-re pedig 25 főre csökkent a számuk. 2005-ig nem igazán beszélhetünk zsidó vallási életről az országban. Azóta Larnacában naponta lehetőség van imádkozásra, kóser étkezésre, oktatásban való részvételre.

Napjainkban egyes becslések szerint körülbelül 350 zsidó család él Cipruson (mások 100 főről beszélnek, de 3500 fős közösség is szerepel egyes statisztikákban). Többségük az elmúlt években, üzleti tevékenység céljából telepedett le a szigeten. A kile körülbelül fele izraeli, másik fele orosz vagy brit.

Ciprusi–izraeli kapcsolatok

Izrael Állam a megalakulása után konzulátust hozott létre Cipruson, a sziget 1960-as függetlenné válásakor pedig nagykövetséget nyitott Nicosiában. A két országot elsősorban turisztikai és kereskedelmi kötelékek fűzik egymáshoz, de jelentősek a felsőoktatási intézmények közti együttműködések is. A nicosiai egyetemen már lehet zsidó tanulmányokat is folytatni.

Ciprus történelme nem kizárólag zsidó szempontból érdekes. A világon nincs még egy olyan ország, mely egy szigeten terül el, két állam osztozik rajta, és egy bizonyos Zöld Vonal nevű határ egyik oldalán euróval, a másikon pedig török lírával fizethetünk.

Miklós Dóri

A kristályéjszaka meggyalázása Skandináviában

Dániában és Svédországban is feltűntek a Jude (zsidó) feliratú sárga csillagos matricák a kristályéjszakának nevezett pogrom 81. évfordulóján.

A hírhedt kristályéjszaka 81. évfordulójának napján több zsidó helyszínen, Dániában, illetve Svédországban is találtak Jude (zsidó) feliratú sárga csillagos matricákat. Dániában ráadásul egy temetőt is megrongáltak ismeretlenek.

A dániai Silkeborgban élő, zsidó származású *Ella Chievitz* és keresztény férje, *Henrik* a postaládájukra ragasztva találták meg a sárga csillagot ábrázoló matricát. Ugyanilyet ragasztottak egy stockholmi zsidó kávéházra, illetve a svéd fővárosban található Nagy Zsinagógára is. De Helsingborg és Norrköping zsidó intézményeinek is jutott a matricákból.

A nyugat-dániai Randers zsidó temetőjében pedig több mint nyolcvan sírt gyaláztak meg ismeretlenek. A sírköveket zöld festékkel öntötték le, néhányat közülük le is döntöttek.

A dán és a svéd hatóságok gyűlöletbeszédnek nyilvánították a sárga csillagos matricákat. A helyi rendőrség nyomozást indított az ügyben.

Kibic

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, névjegykészítés, diplomakötés, könyvnyomtatás a Mammut III. em. 312-es üzletben és a Balogvár u. 1. alatt. Messinger Miklós, www.rcontact.hu, +36-20-934-9523.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. 06-20-522-5690, este 06-1-322-8439.

Licites eljárással eladó a Bp. III., Czetz János utcában lévő 30 m^2-es önálló garázs, 6.000.000 Ft induló áron. Érdeklődni lehet munkaidőben a 06-30-217-3460 telefonszámon.

Régiség, festmény, ékszer, hagyaték vétele a legmagasabb áron, azonnali készpénzfizetéssel. Kárai Galéria, 1077 Budapest, Wesselényi u. 9., a Dohány-zsinagóga mögött. 06-1-344-2728, 06-20-924-5370, karaigaleria@karaigaleria.hu, 25 éve a magyar műkereskedelemben.

Kastélyok berendezéséhez vásárolok festményeket, ezüsttárgyakat, étkészletet, cukordobozt, tálcát stb., Kovács Margittól kerámiákat, herendi porcelánokat, régi álló-, fali-, asztali órákat, bútorokat, márványszobrokat stb. Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem készpénzzel. Értékbecslés díjtalan. Üzlet: 06-20-280-0151, herendi77@gmail.com

Sar-El programunk vár téged is! Gyere velünk önkéntesnek Izraelbe! Csoportok indulnak: december 8.–29., december 29.–jan. 19., január 19.–február 2.

37 éves, vállalkozóként dolgozó, felsőfokú végzettséggel rendelkező budapesti fiatalember vagyok, egy 5 éves fiúgyermek édesapja. Társamat keresem 25–35 év közötti, vallásos hölgy személyében. Tel.: 06-20-976-2288.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@mazsihisz.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Európai Zsidó Szövetség: tiltakozunk a náci vezetők holmijainak árverezése ellen

A „Német kortörténet” elnevezésű aukció keretében Adolf Hitler, Joseph Goebbels, Hermann Göring, Rudolf Hess és Heinrich Himmler személyes tárgyaira hirdettek licitet Németországban. Az ottani székhelyű Európai Zsidó Szövetség erkölcsileg helytelennek és félrevezetőnek tartja az árverést.

Rendhagyó árverést rendezett a bajor Hermann Historica, amelynek 842 tárgya között náci vezetők személyes dolgai kerülnek kalapács alá, többek között Adolf Hitler cilindere, amelynek belső részébe aranyozott cérnával varrták bele a Führer monogramját. Kikiáltási ára 12.500 euró, azaz 4,2 millió forint.

A Mein Kampf című Hitler-könyv azon példánya is új tulajdonosra talált, amely egykor Joseph Goebbels náci propagandaminiszter tulajdonában volt, de Hermann Göring, Rudolf Hess és Heinrich Himmler néhány tárgyára is lehetett licitálni.

Az Európai Zsidó Szövetség panaszt tett az árverés ellen, erkölcsileg helytelennek és félrevezetőnek tartják a „Német kortörténet” című aukciót, amelynek megítélésük szerint nincs történelmi értéke.

(Forrás: Blikk.hu)

Fehérneműreklámok készültek egy elhagyott romániai zsinagógában

A netre felkerült képeket a fotósnak el kellett távolítania az aktivisták és a helyi zsidó közösségi vezetők felháborodása miatt.

A konstancai zsinagóga, amelyben nőifehérnemű-bemutatót rendeztek

Egy fiatal nő sétál alsóneműben egy elhagyott zsinagóga romjai között Romániában. Mindezt nem fogadták túl jól azok az aktivisták, akik a zsidó örökség megőrzéséért küzdenek ugyanitt, írja a The Times of Israel.

A képek a konstancai Nagy Zsinagógában készültek, és most online is láthatók.

„Botrányos”, mondta *Maximilian Marco Katz*, a román antiszemitizmust monitorozó szervezet vezetője a Facebook-oldalán. „Minden más európai országban már rég felújították volna egy ilyen épületet. Romániában ez miért nem történik meg?”

A CyRshoots művésznévre hallgató fotós azt nyilatkozta, hogy kapott engedélyt a helyszínen dolgozóktól a képek elkészítésére. De a tiltakozások hatására levette a képeket a netről.

A konstancai askenázi templom a 20. század elején épült, és bizonyos építészeti megoldásainak köszönhetően Kelet-Európa egyik legfigyelemreméltóbb zsinagógájának számít.

Egy kis zsidó közösséget szolgált ki a városban a 90-es évekig, de a hívek számának csökkenésével nem került sor a karbantartására. A tulajdonos konstancai hitközség, amely egyébként az épület felújítását tervezi a közeljövőben, tiltakozott az ellen, hogy fotózáshoz használják fel a helyszínt.

Az elnök, *Sorin Lucian Ionescu* tagadta, hogy engedélyt adtak volna a zsinagóga használatára.

Kibic

Programajánlat

DECEMBER–JANUÁR
Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

December 2. (hétfő) 19 óra: Medgyessy Péter Rangos Katalinnal – beszélgetés

December 8. (vasárnap) 15 óra: Szenes Hanna – zenés játék

December 8. (vasárnap) 19 óra: Végszó: Hegedűs D. Géza, Csáki Judit – beszélgetősorozat

December 9. (hétfő) 19 óra: Orosz-zsidó dallamvilág

December 10. (kedd) 19 óra: Hecc – kabaré

December 11. (szerda) 19 óra: Kálmán Imre, az operettkirály – zenés dráma

December 14. (szombat) 19 óra: Fellegi Balázs: Cohen 2.0 – koncert

December 16. (hétfő) 19 óra: Fülke – pszichothriller

December 17. (kedd) 19 óra: Vágó István – Kalmár Tibor – beszélgetés

December 18. (szerda) 19 óra: Gábor György: Mózestől Jézusig

December 21. (szombat) 19 óra: Kálmán Imre, az operettkirály – zenés dráma

Budai Micve Klub
(II. Frankel Leó út 49.)

December 7. (szombat) 18 óra: Rózsa György műsorvezető, szerkesztő, producer a klub vendége. Beszélgetőtársa: Bóta Gábor újságíró.

December 8. (vasárnap) 18 óra: Operation Moses (a Moszad titkos akciója több mint 8000 etiópiai zsidó kimenekítésére). Vendégünk: Reuven (Rubi) Viterbo, aki a helyszínen tevékeny részese volt az eseményeknek.

December 15. (vasárnap) 18 óra: A klub vendége a második kerület új polgármestere, Őrsi Gergely. Beszélgetőtársa: Kozma Levente.

December 19. (csütörtök) 16.30: Szilágyi Judit (a Benjamin Óvoda óvodapedagógusa) festményeiből rendezett kiállítás megnyitója.

December 22. (vasárnap) 16 óra: A Hot Jazz Band és Bíró Eszter közös chanukkai koncertje a zsinagógában.

Január 11. (szombat) 18 óra: Szegő András újságíró a klub vendége. A házigazda: Bóta Gábor újságíró.

Január 19. (vasárnap) 18 óra: Klubest. Ezen az estén a Van az a pénz, ami megbolondít című amerikai filmvígjátékot tekinthetik meg kedves vendégeink.

Állandó program:

Csütörtökönként 18 órától Frankel Baráti Kör.

Generációk Klubja
(Hunyadi tér 3. I. emelet)

December 2.: Breuer Péter előadása a magyarországi és izraeli választásokról.

December 9.: Kaczvinszky Barbara és Németh Péter lesz vendégünk.

December 16.: A zongoránál Fűzy Gábor.

December 23.: Szünet

December 30.: Még képlékeny az Eötvös10-beli program, időben értesültök majd róla!

Az eseményeket (az ünnepek kivételével) mindig hétfői napokon tartjuk, 15 órától.

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Dec 6.	Szombat reggel Dec 7.	Péntek este Dec 13.	Szombat reggel Dec 14.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.30	17.30	9.30
Hunyadi tér 3.	18.00	10.00	18.00	10.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	15.45	8.00	15.45	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	15.45	8.00	15.45	8.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.00	17.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	15.45	9.00	15.50	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Vörösmarty u. 8.)	17.00		17.00	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	17.00		17.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	15.35	8.00	15.35	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	15.35	8.00	15.35	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.00	8.00	17.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	8.30	17.40	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.40	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	

NAPTÁR

December 6. péntek	Kiszlév 8.	Gyertyagyújtás: 3.35
December 7. szombat	Kiszlév 9.	Szombat kimenetele: 4.45
December 13. péntek	Kiszlév 15.	Gyertyagyújtás: 3.35
December 14. szombat	Kiszlév 16.	Szombat kimenetele: 4.45

Tájékoztató gyógyszer- és MRI-támogatásokról

Továbbra is igényelhető – kortól függetlenül – esetenkénti támogatás az átlagosnál drágább gyógyszerek beszerzéséhez és magánjellegű MRI- (mágneses rezonancia) vizsgálatok elvégeztetéséhez szociálisan rászoruló betegek részére.

Részletesebb információk:

1. A gyógyszertámogatás összegének felső határa nincs meghatározva, tájékoztatásul közöljük azonban, hogy az eddigi gyakorlatban 50.000 Ft volt a legnagyobb gyógyszertámogatás összege.

2. MRI-támogatást olyan magánjellegű MRI-vizsgálatokhoz lehet igényelni, amelyek rosszindulatú daganatok gyanújának tisztázására szolgálnak, és amelyeket az állami egészségbiztosítás csak túl késői időpontra tud vállalni. Az igénylés előtt ajánlatos több magáncégnél érdeklődni, mert lényeges különbségek vannak mind a vállalt határidőben, mind az MRI-árakban.

3. Az igénylésekhez mellékelendő havijövedelem-igazolás és orvosi igazolás. Gyógyszereknél az orvosi igazolásban szerepeljen a drágább gyógyszerek megnevezése és az egy hónapra szükséges mennyisége. MRI-támogatás igényléséhez mellékelendő a betegségről szóló orvosi lelet, valamint a szakorvos által kiállított MRI-beutaló másolata.

4. A hozzánk beérkezett valamennyi személyi adatot az előírt titoktartással kezeljük. Egyéb felvilágosítás és az igényléshez szükséges adatlap a következő telefonszámon kérhető: (06-1) 321-3497, leginkább az esti órákban.

KERESÉS

Az Arolsen Archives és a Magyar Vöröskereszt Keresőszolgálata (1051 Budapest, Arany János u. 31.) a nácizmus áldozatai hozzátartozóinak szeretné visszajuttatni az áldozatoktól hátramaradt tárgyakat.

Az áldozatok, akiknek a hozzátartozóit keressük:

HELLER Rapec; született: 1901. december 10., nincs több személyes adat; fogság helye: Neuengamme koncentrációs tábor; fogolyszám: 65165

Tárgy: 1 db karóra, 1 db gyűrű

Magyar Vöröskereszt hivatkozási száma: 000948

VADÁSZ József/Josef; született: Örmény, 1900. október 5., nincs több személyes adat; fogság helye: Neuengamme koncentrációs tábor; fogolyszám: 65167

Tárgy: 1 db zsebóra

Magyar Vöröskereszt hivatkozási száma: 000949

REKAI Alfred; született: 1898. július 10., nincs több személyes adat; fogság helye: Neuengamme koncentrációs tábor

Tárgy: 1 db lánc kereszttel

Magyar Vöröskereszt hivatkozási száma: 000959

SCHREIBER György; született: 1920. június 19., nincs több személyes adat; fogság helye: Neuengamme koncentrációs tábor; fogolyszám: 65548

Tárgy: 1 db gyűrű, 1 db medál

Magyar Vöröskereszt hivatkozási száma: 000960

Ünnepi vízsugár és születésnapi torta

30 éves az El Al Budapest–Tel-Aviv légi járata

Ünnepi külsőségek között fogadták az El Al izraeli légitársaság Boeing 787-9 Dreamliner típusú, Jerusalem of Gold nevű repülőgépét a ferihegyi repülőtéren, ahol a gépet a tűzoltók vízsugárral, az ünnepségre érkezett vendégeket pedig születésnapi tortával és zenével köszöntötték. A kivételes fogadtatás oka az, hogy az izraeli légitársaság 1989 óta megszakítás nélkül repül Budapest és Tel-Aviv között.

Azt kértem a kollégáktól, hogy a légitársaság legszebb repülőgépét küldjék el erre az alkalomra. És íme, nagy örömömre itt van Jeruzsálem aranya, a szépséges Boeing 787-9

Légi torta

Dreamliner – mondta a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren várakozó sajtómunkásoknak *Váradi János,* az El Al légitársaság magyarországi képviseletének ügyvezetője.

Mint fogalmazott, a Budapest–Tel-Aviv légi járat oda-vissza igen népszerű, nem kivételes eset tehát, hogy ez a mostani gép is teljes létszámmal, vagyis 282 utassal repült. A fokozott érdeklődés következménye, hogy mára Tel-Aviv a Budapestről elérhető öt legnépszerűbb utazási célpont között van.

Az említett Dreamliner az úgynevezett szélestörzsű repülőgépek közé tartozik, vagyis az ülőhelyek között két folyosóval rendelkezik, ami sokkal kényelmesebbé, komfortosabbá és tágasabbá teszi a hagyományos, keskenytörzsű gépekhez képest.

Ezzel kapcsolatban Váradi János elmondta, hogy az El Al már harminc éves is rendszeresen repült szélestörzsű gépekkel a 3-3,5 órás Budapest–Tel-Aviv útvonalon. Az elmúlt három évtizedben közlekedtettek 747-es, 767-es és 707-es Boeing repülőket, jelenleg főleg a keskenytörzsű 737-esekkel dolgoznak a magyar–izraeli desztinációban. Az ügyvezető elárulta: december első napjaiban Budapestre érkezhet a társaság 787-8-as Dreamliner gépe, amelyik olyannyira új, hogy jelenleg még az amerikai gyárban van. Ha minden a tervek szerint alakul, akkor idővel menetrend szerint közlekednek majd szélestörzsű gépek Magyarország és Izrael között, igény legalábbis van rá, mint ahogyan azt az útvonal népszerűsége és kihasználtsága mutatja.

Nemcsak a mostani Tel-Aviv–Budapest járat repülőgépe volt szépséges és különleges, hanem a fogadására készült születésnapi torta is, amely sematikus térképet ábrázolt a szóban forgó légifolyosóval. A sütemény kóstolása közben hamisítatlan klezmer, jiddis zene szólt, fellépett többek között *Nógrádi Gergely* főkántor, a Zsidó Pavarotti cím kitüntetettje.

Kácsor Zsolt

S lőn Lázár, legott letevé virágit

ÖNINTERJÚ

– Rabbi úr nagyon előresietett a nyitottságban, már az Újtestamentumban olvasgat?

– Akár ott is tehetném, lévén Lázár Eleázárból „magyarosított”! De itt most a volt kancelláriaminiszterről van szó, aki virágot vitt Horthy sírjára!

– És? Nem szabad neki?

– Dehogynem! Csak annyira naivnak nem szabadna lenni, mint a Heisler, aki most csalódott, mert azt hitte, hogy a politikus szívén viseli a hazai zsidóság problémáit!

– Lehet, hogy akkori tanácsadója ezt tanácsolta neki! A mostani meg ezt! Nem tudja, rabbi úr, hogy egy politikusnak, tisztelet a kivételnek, nincsenek barátai vagy ellenségei – csak érdekei vannak? De volt egy kék-fehér zsidó koszorú is ott, azt ki tette oda?

– Azt senki sem vállalja, az újratemetésen is ugyanilyen volt!

– Rabbi úr még láthatta Horthyt!

– Nemcsak láttam, de még emlékszem Apám oldalba bökésére a Kazinczy utcai ortodox sülben, mert nem elég hangosan mondtam az imát a Kormányzó születésnapján, hosszú életet kívánva neki!

– Hát ez be is jött!

– Ez igen, de ő ezt nem biztosította sok százezer embernek, köztük Apámnak sem!

– Csak a Kazinczyban imádkoztak érette?

– Dehogy! Minden zsinagógában! Sőt! Az akkori ortodox rabbinátus engedélyezte a sapkalevételt, valahányszor a Kormányzó megjelent valahol!

– És mi a zsidó koszorú felirata?

– „A hálás zsidóság”!

– Nem pimaszság ez véletlenül, rabbi úr?

– Nem! Ez mélységes kegyeletsértés, nem Horthynak, hanem a pusztulásba kergetett zsidóknak és nem zsidóknak!

Kardos Péter

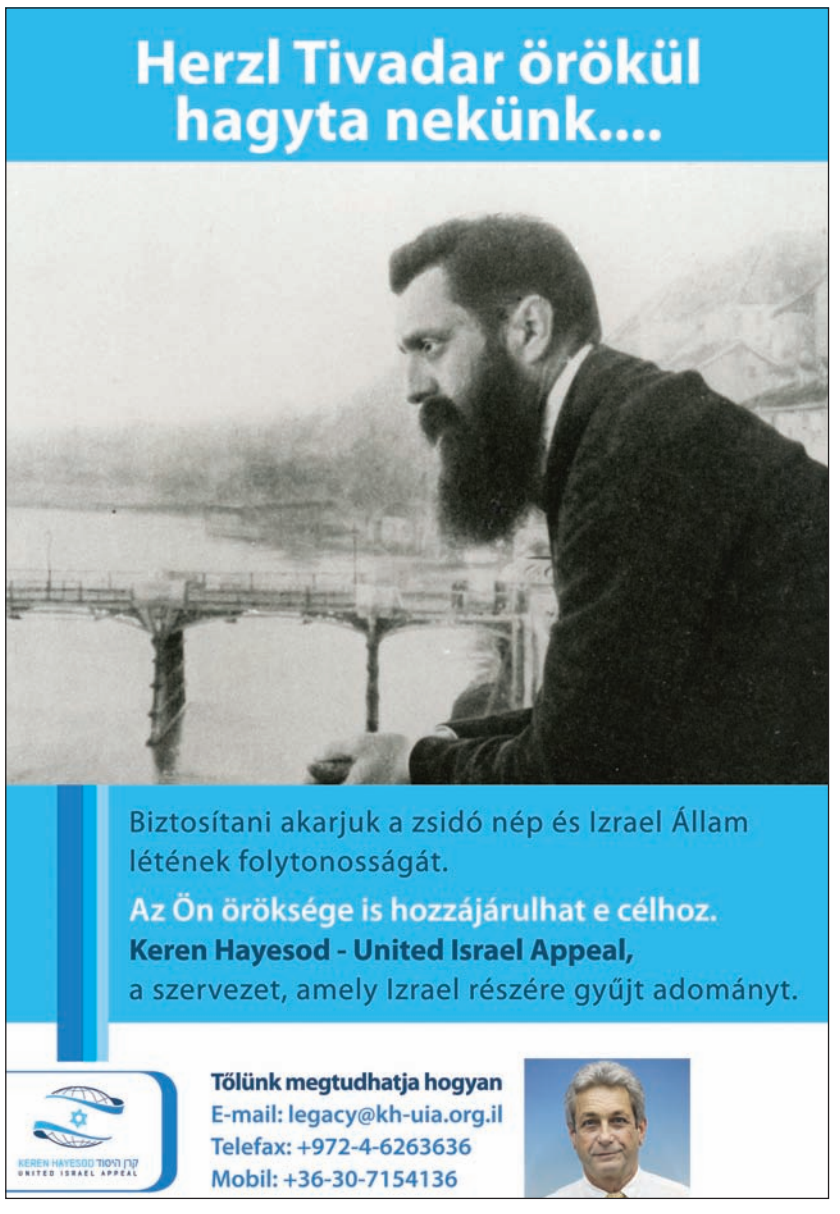

A méhek a legfontosabb élőlények a Földön

Eszrog nach szükesz – eső után köpönyeg, mondhatná az olvasó, mivel már rég túl vagyunk azokon az ünnepeken, amelyeken a méz fogyasztása főszerepet játszik. De nem tartjuk érdektelennek a témát, mivel vita folyt arról, hogy egy tréfli állatból „jövő” termék kóser-e. ***(A szerk.)***

Az Eartwatch Institute nevű természetvédelmi szervezet hivatalosan is a bolygó legfontosabb élőlényének nyilvánította a méheket a Brit Királyi Földrajzi Társaság legutóbbi ülésén, írja a The Science Times.

Az intézet indoklása jóval egyszerűbb, mint azt bárki gondolná, a Föld mezőgazdaságának hetven százaléka ugyanis kizárólag a méhektől függ. Az ismétlés kedvéért: a méhek beporzó tevékenysége nélkül a növények képtelenek lennének szaporodni, így a fauna gyakorlatilag nagyon rövid idő alatt megtizedelődne a világon.

Mi több, egy friss, átfogó kutatás szerint a méhek az egyetlen élőlények ezen a bolygón, amik egyáltalán nem terjesztenek kórokozókat.

A méhek fontosságát talán Albert Einstein fogalmazta meg a legpontosabban egyetlen mondatban: *ha a méhek eltűnnek, az embereknek négy évük marad hátra.*

A méhek egyébként felkerültek a veszélyeztetett fajok listájára, mert számuk drasztikusan csökken.

Ennek a két információnak a tudatában pedig minden eddiginél fontosabb, hogy vigyázzunk rájuk.

Sokszínű Vidék

...és ideje van a nevetésnek

* * *

Kedves Mindenki, aki karácsony alkalmával fényekkel dekorálja az udvarát, házát: megkérnélek, ha lehet, kerüljétek a piros és kék színeket, melyek együtt villognak!!
Valahányszor beveszem a kanyart, az az érzésem, hogy a rendőrség az, és pánikrohamot kapok!
Hirtelen le kell fékezzek, kiöntsem a bort az ablakon, feltegyem a biztonsági övem, eldobjam a telefonom, lehalkítsam a zenét, eldugjam a füvet, lassan hátrébb toljam a pisztolyt a szék alatt, és mindezt vezetés közben!!! Ez túl sok egyszerre, még így karácsony közeledtével is. Legalábbis addig, amíg megszerzem a jogsim!!!!
Köszönöm a megértéseteket és az együttműködést!😉😉😉😉

Megáldották a Puskás Arénát

Fürjes Balázs megnyitója után felszentelték a Puskás Arénát – vette észre a 444.hu. A Hit Gyülekezetének vezetője, *Németh Sándor* tájékoztatott arról Facebook-posztjában, hogy öt egyház képviselői mondtak áldást a stadionra, végül pedig a római katolikusok képviselője felszentelte a létesítményt. Az eseményen *Soltész Miklós* államtitkár is részt vett, illetve Németh mellett ott

volt például az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) vezetője, *Köves Slomó*.

A 444 a Mazsihisztől úgy értesült, hogy a legnagyobb zsidó vallási szervezetet meg sem hívták az eseményre.

A stadion megnyitóján a magyar futballválogatott játszott Uruguayjal. Az aréna megközelítőleg hetvenezer férőhelyes.

A Népstadion helyén felhúzott létesítmény megáldásából *Radnóti Zoltán* csinált viccet a saját oldalán. A rabbi azt írta, a stadion „áldott állapotba került”, és reméli, „azért nem lett körülmetélve.”

Magyar Hang